

Sygn. akt **III Ca 2043/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Tatarczyk

Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Protokolant Aleksandra Sado - Stach

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w O.

przeciwko W. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 września 2013r., sygn. akt I C 216/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 27401,49zł (dwadzieścia siedem tysięcy czterysta jeden złotych i 49/100) z umownymi odsetkami w wysokości 24% w stosunku rocznym od dnia 24 stycznia 2012r.;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1156,65zł (tysiąc sto pięćdziesiąt sześć złotych i 65/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 1050zł (tysiąc pięćdziesiąt złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1400zł (tysiąc czterysta złotych)

tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

IV. przyznaje A. F. - kuratorowi nieznaney z miejsca pobytu pozwanej,

wynagrodzenie w kwocie 600zł (sześćset złotych) za reprezentowanie interesów

pozwanej w postępowaniu odwoławczym;

IV. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 200zł (dwieście złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 2043/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) w O. wytoczyła w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanej W. C. powództwo o zapłatę kwoty 27.992,06 złotych wraz z umownymi odsetkami w wysokości 24 % w stosunku rocznym od dnia 24 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu powódka podniosła, że na podstawie umowy z dnia 24 sierpnia 2010 roku udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 23.900 zł. Pozwana zobowiązała się do zwrotu pożyczki wraz z odsetkami w 12 ratach, płatnych do dnia 24-tego każdego miesiąca, rozpoczynając od dnia 24 września 2010 roku, zgodnie z planem spłaty pożyczki. Pozwana nie spłacała rat w terminie, wobec czego w dniu 14 listopada 2011 roku powódka wypowiedziała umowę. Pomimo wezwania do zapłaty pozwana nie uregulowała zadłużenia. Nadto powódka wyjaśniła, że na kwotę dochodzoną pozwem składają się następujące sumy: 23.900 zł – niespłacona pożyczka, 1.256,15 zł – niespłacone odsetki za udzielenie pożyczki, 2.145,34 zł – odsetki za opóźnienie w spłacie, 690,57 zł – koszty windykacji, opłaty manipulacyjne za wysłane wezwania i zawiadomienia.

W dniu 26 kwietnia 2012 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który postanowieniem z dnia 14 listopada 2012 roku został uchylony w całości, zaś sprawa przekazana do rozpoznania do tut. Sądu.

Zarządzeniem z dnia 8 maja 2013 roku ustanowiono dla pozwanej, której miejsce pobytu nie jest znane, kuratora procesowego.

W piśmie procesowym z dnia 13 czerwca 2013 roku kurator dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanej wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł, że powódka nie wykazała roszczenia co do zasady i wysokości. Zakwestionował przedłożone przez stronę powodową dokumenty w postaci umowy pożyczki wskazując, że umowa nie zawiera podpisu pozwanej (umowa została parafowana) oraz brak jest dokumentów wykazujących umocowanie osób podpisanych na umowie w imieniu powódki do reprezentowania strony powodowej. Nadto twierdzenia, że kwota pożyczki została pozwanej wypłacona nie zostało poparte dowodami. Kurator podniósł również, że przedłożone przez powódkę dokumenty (historia operacji) stanowi niesprawdzalny wydruk z systemu finansowego, nieczytelny dla osób trzecich. Brak jest także informacji przez kogo wydruk ten został sporządzony (brak pieczętki, podpisu). Zanegował także wypowiedzenie umowy i sposobu wyliczenia zadłużenia pozwanej.

W piśmie procesowym z dnia 3 września 2013 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu. Podkreśliła, że wykazała żądanie pozwu co do zasady jak i wysokości. Zaś na stronie pozwanej ciąży obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa, czego pozwana nie uczyniła. Zaznaczyła, że osoby podpisujące umowę były do tego upoważnione, a wydruk dokonywany jest bezpośrednio z systemu i nie wymaga dla swojej ważności podpisu ani pieczęci.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo.

Postanowieniem z dnia 17 września 2013r. przyznano kuratorowi nieznanego z miejsca pobytu pozwanej A. F. wynagrodzenie w kwocie 800zł.

Ustalił Sąd Rejonowy, iż w dniu 24 sierpnia 2010 roku W. C. zawarła ze (...) w O. umowę kredytową – renegocjowaną nr (...), zgodnie z treścią której (...) im. (...) zobowiązała się do udzielenia W. C. kredytu w kwocie 23.900 zł na warunkach określonych umową i Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) im. (...), stanowiącym załącznik do umowy. Kredyt miał zostać spłacony wraz z należnymi odsetkami do dnia 24 sierpnia 2011 roku. Kredytobiorca

zobowiązał się dokonywać spłat rat w terminach i wysokościach określonych w planie spłaty, stanowiącym załącznik do umowy. Zgodnie z pkt 5 umowy kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, ustalonej przez Zarząd powódki, wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20 % w skali roku.

Nadto strony ustaliły, że w przypadku nieterminowej spłaty kredytu należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych wynoszącej na dzień zawarcia umowy 20 %.

Powódka wypłaciła umówioną sumę pozwanej. Pismem z dnia 31 października 2011 roku powódka wezwała W. C. do zapłaty zadłużenia wynikającego z zawartej z pozwana umowy kredytu.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie opisanych w uzasadnieniu dokumentów, których prawidłowość i rzetelność wskazanych dokumentów została zakwestionowana przez stronę pozwaną, jednakże w ocenie Sądu Rejonowego okoliczność złożenia przez strony podpisu na umowie w formie skróconej (parafka) nie rodzi wątpliwości co do prawdziwości tego dokumentu. Podobnie zdaniem Sądu należało ocenić dokumenty przedstawione na potwierdzenie realizacji przez stronę powodową obowiązków wynikających z umowy (wypłata kwoty kredytu) – złożone potwierdzenie księgowania stanowi wydruk komputerowy, przy czym dokument ten został opatrzony podpisem i pieczęcią, wskazującymi osobę która go przygotowała. Tym samym dokumenty te (umowę kredytową, regulamin udzielania kredytów i pożyczek, polecenie zaksięgowania i wezwanie do zapłaty) Sąd pierwszej instancji ocenił jako w pełni wiarygodne i zasługujące na uwzględnienie oraz dokonał stosownych ustaleń faktycznych na ich podstawie.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd Rejonowy, że powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazał, że zgodnie z postanowieniami umowy kredytowej zawartej przez pozwaną W. C. ze (...) w O. z dnia 24 sierpnia 2010 roku powódka zobowiązała się do udzielenia pozwanej kredytu w kwocie 23.900 zł, zaś pozwana do jej zwrotu na warunkach określonych w umowie. Powódka wypłaciła pozwanej umówioną kwotę, tym samym po stronie pozwanej powstał obowiązek jej zwrotu.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji jednak wskazał, że dochodzona kwota 27.992,06 złotych, na którą składa się 23.900 zł – niespłacona pożyczka, 1.256,15 zł – niespłacone odsetki za udzielenie pożyczki, 2.145,34 zł – odsetki za opóźnienie w spłacie, 690,57 zł – koszty windykacji, opłaty manipulacyjne za wysłane wezwania i zawiadomienia, nie została wykazana, a kurator dla nieznanej z miejsca pobytu pozwanej zanegował wszystkie okoliczności przytoczone w pozwie, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Strona powodowa natomiast podniosła, że przedłożone dokumenty (wydruk komputerowy) nie wymagają podpisu czy pieczętki.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne, w konsekwencji to powódka winna udowodnić, że pozwana powinna zapłacić jej należność w łącznej wysokości 27.992,06 zł wraz z odsetkami od daty wskazanej w pozwie, tj. że pozwana nie tylko zawarła z powódką umowę kredytową, ale że jej zadłużenie z tego tytułu wynosi wskazaną w pozwie kwotę zasądzenia której strona powodowa się domaga.

W ocenie Sądu rozpoznającego sprawę, strona powodowa wprawdzie wykazała podstawę dla żądania od pozwanej W. C. zapłaty, jednakże już nie wykazała w żaden sposób wysokości żądanej od pozwanej należności, bowiem samo twierdzenie strony powodowej nie jest dowodem. Podniósł, że załączone do akt dokumenty: pismo stanowiące wydruk operacji od 24 sierpnia 2010 roku do 24 stycznia 2012 roku nie zostały podpisane ani też opatrzone pieczęcią oraz nie potwierdzają w żaden sposób wysokości zadłużenia pozwanej, stanowiąc jedynie dokumenty prywatne przyjmowane w wewnętrznym obrocie powódki dla jej potrzeb i w żaden sposób nie mogą być uznane w procesie cywilnym za inne, niż dokumenty prywatne, a ich moc dowodowa inna niż dokumentu prywatnego.

Podniósł także, iż powódka nie żądała przeprowadzenia żadnych dowodów osobowych czy rzeczowych celem wykazania wskazanej okoliczności, a zgodnie ze stanowiskiem jakie Sąd Najwyższy przedstawił w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku I CKU 45/96, publ. OSNC 1997/ 6-7/ 76, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności jeżeli strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (art. 232 k.p.c.).

Sąd powództwo oddalono w całości jako nie wykazane.

Apelację od tego orzeczenia w całości wniosła powódka, domagając się jego zmiany i uwzględnienia powództwa w całości oraz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Zarzucała naruszenie art. 227 kpc oraz art. 233 kpc poprzez pominięcie ustalenia okoliczności i nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w sposób wszechstronny i bezstronny, a także niedopuszczenie i nieprzeprowadzenie dowodów wnioskowanych przez powódkę. Zarzucała także naruszenie art. 244 kpc, art. 245 kpc oraz art. 309 kpc poprzez uznanie, że wydruk z systemu komputerowego powódki stanowi dokument prywatny, podczas gdy powódka wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wydruku systemu rozrachunkowego stanowiącego inny niż dokument środek dowodowy.

Ostatecznie apelująca podnosiła, że doszło do naruszenia art. 233 § 1 kpc poprzez pominięcie wyjaśnienia i ustalenia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych, a także naruszenie art. 6 kc przez błędną wykładnię i przyjęcie, że powódka nie wykazała zasadności dochodzonego roszczenia.

Zdaniem skarżącej należało przeprowadzić dowód z dokumentacji elektronicznej w trybie art. 309kpc, czego Sąd Rejonowy zaniechał, a wydruk nie wymagający podpisu wykazywał jednoznacznie wysokość zadłużenia pozwanej, przy czym nie stanowił on dokumentu w rozumieniu kpc, lecz inny środek dowodowy w rozumieniu art. 309kpc.

Kurator pozwanej wniosł o oddalenie apelacji w całości i przyznanie kuratorowi wynagrodzenia w postępowaniu odwoławczym. Wskazał, że na rozprawie w dniu 17 września 2013r. Sąd Rejonowy pominął dowód z dokumentów złożonych przez powoda, natomiast powód nie zgłosił zastrzeżeń w trybie art. 162 kpc, czym utracił uprawnienie do powoływania się na tę okoliczność.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki była częściowo uzasadniona.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji w zakresie, w jakim zostały poczynione, były prawidłowe i Sąd drugiej instancji je podziela, bez konieczności ponownego przytaczania. Wymagały one jednak uzupełnienia, dokonanego wszakże w oparciu o środki dowodowe, którymi dysponował Sąd Rejonowy i które stosownie do treści uzasadnienia wyroku uczynił podstawą ustaleń co do okoliczności sprawy, stanowiących z kolei kanwę wyroku.

Z umowy kredytowej z dnia 24 sierpnia 2010 roku, w szczególności zaś jej pkt 21 wynika, iż powódka miała prawo w przypadku uchybienia zasadom i terminowi spłaty, do żądania od kredytobiorcy każdorazowo opłaty manipulacyjnej z tytułu kosztu upomnień w wysokości 35zł, kosztów wezwań w wysokości 35zł i kosztów wypowiedzenia umowy w wysokości 30zł oraz opłaty za windykację w kwocie do 30% kwoty zaległości od każdorazowego skierowani do firmy windykacyjnej i kosztu pojedynczej windykacji telefonicznej w kwocie 6zł, kosztu wezwania sms w wysokości 2zł.

Według postanowień pkt 5 te same umowy zmiana oprocentowania istniała m.in. w razie zmiany stóp procentowych ogłaszanych przez NBP, stóp procentowych pożyczek i kredytów udzielanych przez powódkę oraz wskaźnika wzrostu

cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa GUS, jednakże nie wyższej niż do wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP.

Stosownie do pkt 9 umowy spłata kredytu miała być dokonana w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty, stanowiącym załącznik do umowy.

Wypadało nadto stwierdzić, że zgodnie z postanowieniami pkt 20 umowy kredytowej w przypadku nieterminowej spłaty kredytu należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną, a od niespłaconego kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki wg stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych wynoszącej w dacie zawarcia umowy 20% i mogącej ulec podwyższeniu na warunkach z pkt 5 umowy.

Stwierdził ponadto Sąd Odwoławczy, iż w sytuacji, gdy pełnomocnik powódki nie był obecny na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę i wydano wyrok, ma on możliwość zgłaszania zarzutu naruszenia przepisów procedury jeszcze w złożonym następnie środku zaskarżenia, a to wobec niemożności zgłoszenia zarzutów w trybie art. 162 kpc. Zarzuty te jednak wypadało uznać za niezasadne, albowiem w istocie nie dopatrzyl się Sąd drugiej instancji podstaw do traktowania dokumentów złożonych do akt sprawy przez powódkę w odmienny sposób, niż stosownie do treści art. 245 kpc, w szczególności jako inny środek dowodowy, w sytuacji, gdy stanowią one informacje stwierdzone za pomocą pisma w formie wydruku niespełniającego warunków z art. 244kpc. Stąd dokumenty nie opatrzone podpisami osób je sporządzających, w szczególności zaś wydruk k.25-35, pozbawiony podpisu osoby go sporządzającej czy potwierdzającej dane w nim zawarte jako prawdziwe, nie mógł być uznany za środek dowodowy w procesie sądowym cywilnym stanowiący podstawę ustaleń, w odróżnieniu od aktualnego planu spłaty pożyczki nr 9 zaakceptowanego przez pozwaną jej podpisem oraz polecenia księgowania opatrzonego podpisem specjalisty ds. renegotjacji z ramienia powódki.

Zarzut naruszenia przepisów postępowania: art. 244 kpc, art. 245 kpc oraz art. 309 kpc nie mógł być zatem skuteczny, podobnie zarzut naruszenia jak art. 227 kpc.

Zasadnym natomiast okazał się być zarzut naruszenia oraz art. 233 kpc i norm prawa materialnego w postaci art. 6 kc i stąd nie sposób było zaakceptować rozważań prawnych Sądu pierwszej instancji, a tym samym podjętego rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy bowiem nie ocenił należyte danych niesionych przez umowę kredytową łączącą strony oraz wynikających z aktualnego planu spłaty pożyczki, mylnie przyjmując, iż dokumenty te nie mogą stanowić podstawy uwzględnienia żądania pozwu.

W sposób niekwestionowany ustalono, że strony łączyła umowa kredytu z dnia 24 sierpnia 2012r., opatrzona podpisami zawierających; okoliczności przeciwnej, na którą apelująca się powoływała przed Sądem pierwszej instancji, zgodnie z którą podpis złożony na umowie nie pochodził od wymienionej w niej jako kredytobiorcy pozwanej, strona skarżąca w toku procesu nie wykazała.

Już z samych postanowień umownych wynikają skutki niespłacenia kredytu przez pozwaną, która z kolei w żaden sposób nie wykazała, by zadośćuczyniła zaakceptowanemu przez nią harmonogramowi spłat otrzymanej zgodnie z umową od powódki sumy. W tej sytuacji godzi się przyjąć za powódką, że pozwana z obowiązku swojego jako kredytobiorcy nie wywiązała się.

Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na pozwanej, która winna była wykazać, czy, kiedy i ile rat kredytowych wynikających z postanowień umownych spłaciła na rzecz powódki.

Konsekwencją tego było uznanie po jej stronie zobowiązania do zwrotu należności głównej w wysokości 23900zł stosownie do postanowień umowy łączącej strony. Zasadnym było również żądanie odsetek za opóźnienie w wysokości określonej przez stronę powodową zgodnie z postanowieniami umowy, zważywszy na zaistnienie warunków ich

naliczania oraz rozmiaru oprocentowania wskazanego w umowie. Z tytułu roszczenia ubocznego zasadnym było zatem zasądzenie kwoty 1256,15zł oraz 2145,24zł, na zasadzie pkt 5 w zw. z pkt 10 i 20 umowy.

Zważywszy na podjęte przez powódkę kroki w celu wezwania pozwanej do zapłaty (pisemne wezwanie do zapłaty), wypadało uznać, że należna z tego tytułu opłata manipulacyjna wynosiła 100zł, nie zaś 590,57zł, jak chciała tego powódka. Suma 100zł wynikała bowiem z pkt 21 umowy, natomiast dalszych opłat w postaci kosztów działań firmy windykacyjnej, wezwań telefonicznych czy sms, powódka nie wykazała w żaden sposób.

Z tych przyczyn należało zmienić zaskarżony wyrok na zasadzie art. 386 § 1 kpc poprzez zasądzenie powyższych kwot wraz z odsetkami umownymi, w oparciu o wskazane wyżej postanowienia umowy kredytowej łączącej strony i oddalając powództwo w pozostałym zakresie jako niewykazane.

O kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego orzeczono na zasadzie art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, przyjmując, że powódka uległa jedynie w nieznacznej części swojego żądania i stąd należy się jej zwrot całości kosztów procesu. Na koszty te składa się opłata od pozwu w kwocie 356,65zł i pokryty koszt wynagrodzenie kuratora w kwocie 800zł.

O nieuiszczonych kosztach sądowych w postaci pozostałej części opłaty od pozwu w wysokości 1050zł orzeczono na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążając nimi przegrywającą pozwaną.

W pozostałym zakresie, a więc co do żądania zasądzenia kwoty 590,57zł jako niewykazanej, apelację oddalono na zasadzie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygnięto na mocy art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, przyjmując, że powódka uległa jedynie w nieznacznej części swojego żądania i stąd należy się jej zwrot całości kosztów procesu za drugą instancję. Na koszty te składa się opłata od apelacji w wysokości 1400zł.

Kuratorowi nieznanemu z miejsca pobytu pozwanej przyznano wynagrodzenie za reprezentowanie jej interesów w postępowaniu odwoławczym w wysokości 600zł stosownie do treści § 3.1 i 3.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982r. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

O nieuiszczonych kosztach sądowych w kwocie 200zł orzeczono na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążając nimi przegrywającą pozwaną.

SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś